

# DAGSORDEN Opplæringsutvalget d. 02-09-2025

**Mødedato**    Tirsdag d. 02. september 2025 kl. 11:30

**Mødested**    Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Møtedokumenter.....                                                                                | 3  |
| RS 7/2025 Orientering Ungt Entreprenørskap.....                                                    | 4  |
| RS 8/2025 Orientering om skoleinntak 2025/2026.....                                                | 5  |
| RS 9/2025 Statusmelding fra opplæringsavdelingen.....                                              | 6  |
| PS 37/2025 Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 20.05.2025.....                  | 7  |
| PS 38/2025 Kantinedrift ved de videregående skolene.....                                           | 8  |
| PS 39/2025 Vurdering av et pilotprosjekt i Rogaland, avleggelse av fag/svenneprøve på engelsk..... | 18 |
| PS 40/2025 Tilretteleggingsmidler for lærekanidater med stort tilretteleggingsbehov som går mot    | 28 |
| PS 41/2025 Høring om forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, g | 39 |



Rogaland  
fylkeskommune

## Møteinnkalling

Utvalg: Opplæringsutvalget

Møtested: Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet

Dato: 02.09.2025

Tidspunkt: 11:30 -16:00

Eventuelt forfall må meldes snarest.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Forfall meldes til Torunn Høyland på e-post: [torunn.hoyland@rogfk.no](mailto:torunn.hoyland@rogfk.no)

Dersom det er aktuelt med habilitetsvurdering må man melde fra om dette tidlig, slik at det blir tid til å innhente en juridisk vurdering.

Anne Kristin Bruns

utvalgsleder

Torunn Høyland

utvalgssekretær

# Referatsak

Arkivreferanse: 2025/57688-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

## Orientering Ungt Entreprenørskap

### Sakens gang

| Saksnummer | Møtedato   | Utvalg             |
|------------|------------|--------------------|
| 7/2025     | 02.09.2025 | Opplæringsutvalget |

## Orientering Ungt Entreprenørskap

v/Maria Aasbø

# Referatsak

Arkivreferanse: 2025/57685-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

## Orientering om skoleinntak 2025/2026

### Sakens gang

| Saksnummer | Møtedato   | Utvalg             |
|------------|------------|--------------------|
| 8/2025     | 02.09.2025 | Opplæringsutvalget |

## Orientering om skoleinntak 2025/2026

v/avdelingssjef Helge Eide

# Referatsak

Arkivreferanse: 2025/57689-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

## Statusmelding fra opplæringsavdelingen

### Sakens gang

| Saksnummer | Møtedato   | Utvalg             |
|------------|------------|--------------------|
| 9/2025     | 02.09.2025 | Opplæringsutvalget |

## Statusmelding fra opplæringsavdelingen

v/opplæringsdirektør Eiliv Fougner Janssen

## Saksframlegg

Dato: 28.05.2025

Arkivreferanse: 2025/41244-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

### Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 20.05.2025

#### Sakens gang

| Saksnummer | Møtedato   | Utvalg             |
|------------|------------|--------------------|
| 37/2025    | 02.09.2025 | Opplæringsutvalget |

#### Vedlegg:

|   |                       |
|---|-----------------------|
| 1 | OU protokoll 20.05.25 |
|---|-----------------------|

#### Innstilling

Protokoll fra møte i opplæringsutvalget 20.05.2025 godkjennes.

Anne Kristin Bruns

leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

## Saksframlegg

Dato: 15.08.2025

Arkivreferanse: 2025/51300-1

Saksbehandler: Tone Austad Haaland

Avdeling: Skoleutvikling

### Kantinedrift ved de videregående skolene

#### Sakens gang

| Saksnummer | Møtedato   | Utvalg                                            |
|------------|------------|---------------------------------------------------|
| 58/2025    | 29.08.2025 | Ungdommens fylkesråd                              |
| 52/2025    | 01.09.2025 | Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse |
| 38/2025    | 02.09.2025 | Opplæringsutvalget                                |
|            |            | Opplæringsutvalget                                |
|            |            | Ungdommens fylkesråd                              |

#### Sammendrag

I denne sak gjør fylkesdirektøren rede for driftsformen for kantinen ved de videregående skolene i Rogaland. De fleste skolene driver kantinene selv for å sikre pedagogisk verdi, elevmedvirkning og et godt skolemiljø, til tross for økonomiske utfordringer. Kun tre skoler rapporterer positiv driftsbalanse.

Fylkesdirektøren ser at for enkelte skoler kan privat kantinedrift være en hensiktsmessig løsning, særlig der kantinen ikke brukes som opplæringsarena. Dette gir lavere kostnader og mindre administrativt ansvar for skolen, samtidig som private aktører ofte har relevant erfaring og kompetanse.

Fylkesdirektøren drøfter også mulig samarbeid med ideelle organisasjoner. Dette kan være et kompromiss som kombinerer verdibasert drift med samfunnsansvar og lavere profittkrav. En slik løsning krever imidlertid grundig vurdering av organisasjonens driftskapasitet, økonomisk bærekraft, stabilitet og evne til å samarbeide med skolen.

For å belyse saken best mulig er rektorer og de private aktørene ved de ulike skolene involvert i form av en spørreundersøkelse. Fylkesdirektøren har også bedt rektorene vurdere bruk av ideelle organisasjoner / frivillige organisasjoner til å bistå med kantinedriften.

### Fylkesdirektørens innstilling

1. Saken tas til orientering.
2. Skolene kan selv velge driftsform for egen kantine og om de ønsker å utrede muligheten for bistand av ideelle organisasjoner.

Eiliv Fougner Janssen

Opplæringsdirektør

Linda Gilje

Avdelingssjef

## Bakgrunn for saken

Bakgrunn for saken er et verbalpunkt fremmet i Fylkestingets behandling av sak 117/2024 i møte den 11.12.2024: *Årsbudsjett 2025 og økonomiplan for Rogaland fylkeskommune 2025-2028*. Følgende vedtak ble blant annet fattet:

- *Privat kantinedrift på de videregående skolene.*
- *Fylkestinget ber om en sak som drøfter privat drift av kantinene ved flere videregående skoler.*

Kantinedriften ved de videregående skolene i Rogaland er behandlet flere ganger de siste 10 årene, både i opplæringsutvalget, fylkesutvalget og fylkestinget og da knyttet til både driftsform, varesortiment i forhold til sunn kantine og gratis skolefrokostordningen. Under behandling av FT – sak 29/18 ble bl. annet følgende punkt vedtatt.

- *Som hovedregel skal skolene selv ha ansvar for kantinedriften for å sikre et sunt, godt og variert varesortiment. Det må legges til rette for at elevrådet og kantineleder får et godt samarbeid slik at elevene kan være med å påvirke sortimentet i kantinen.*
- *Kantiner som driftes av skolen skal ha som mål å drive uten underskudd. Et eventuelt underskudd ved kantinedrift i egen regi dekkes av skolen.*

## Problemstilling

I denne sak vil fylkesdirektøren gjøre rede for driftsform av kantinene ved de videregående skolene i Rogaland, og drøfte fordeler og ulemper ved de to ulike driftsformene. Videre i saken vurderer fylkesdirektøren konsekvensene ved å la ideelle organisasjoner drifte kantinene ved de videregående skolene.

## Saksopplysninger

Mat- og måltidstilbudet ved de videregående skolene i Rogaland fylkeskommune organiseres i dag etter to hovedmodeller: enten som egendrevet kantine, hvor skolen selv har ansvar for drift og bemanning, eller som privatdrevet kantine, der eksterne aktører står for driften etter offentlig anbud.

Etter vedtak i fylkestinget (FT-sak 29/18), hvor det ble fastsatt at *«som hovedregel skal skolene selv ha ansvar for kantinedriften for å sikre et sunt, godt og variert varesortiment»*, har 22 av 26 videregående skoler valgt å organisere kantinedriften i egen regi.

De videregående skolene er ulike og foretrekker ulike driftsform ut fra programområder, geografisk beliggenhet og konkurransesituasjonen i nærområdet.

### Privatdreven kantine:

Per i dag har fire av de fylkeskommunale videregående skolene i Rogaland privatdrevet kantine. Driften ivaretas av to eksterne aktører: ISS ved én skole og Effektivt Renhold AS ved tre skoler.

ISS er et internasjonalt tjenestekonsern med opprinnelse i Danmark, etablert i 1901. Selskapet tilbyr tjenester innen blant annet renhold, servering, helse og eiendomsforvaltning.

Effektivt Renhold AS er et norsk firma med over 20 års erfaring innen renhold og kantinedrift på Vestlandet. Under merkenavnet «ER-Kantine» leverer selskapet ulike kantineløsninger til både offentlige og private virksomheter, tilpasset brukernes behov. Løsningene varierer fra fullbetjente kantiner uten driftsstøtte til enklere kantinetilbud.

Begge aktørene opplyser at de tilbyr sunne matalternativer, men peker på konkurranse fra nærliggende butikker og kafeer som en utfordring for lønnsomheten. I tillegg til daglig drift leverer de mat til skolens arrangementer gjennom hele skoleåret.

Tre av de fire skolene med privatdrevet kantine er studieforberedende, og benytter ikke kantinen som opplæringsarena. Disse skolene oppgir at de mangler både

kompetanse og fysiske fasiliteter til å drive kantinen selv. I tillegg fremheves økonomiske hensyn. Egendrevet kantine anses som kostnadskrevende, og skolene har måttet bruke betydelige midler fra eget budsjett for å subsidiere matprisene.

Skolene som benytter privat aktør, opplyser at alt inventar og utstyr i kantinen eies av skolen. Dette innebærer at skolen selv står for investeringer, vedlikehold og oppgraderinger. De private aktørene benytter lokalene og utstyret vederlagsfritt.

Utover dette mottar de ikke økonomisk støtte fra skolen, men skolene bidrar indirekte ved å benytte kantinen til bestilling av møtemat og servering ved arrangementer, noe som bidrar til å opprettholde driftsbalansen.

## Egendreven kantine

Flertallet av de videregående skolene i Rogaland har valgt å drifte kantinen i egen regi. Kantinepersonalet er ansatt ved skolen og inngår som en integrert del av skolens daglige drift. Skolene fremhever at disse ansatte utgjør en viktig ressurs i arbeidet med å skape et trygt og godt læringsmiljø, og at de bidrar til skolens sosiale aktivitet, både for elever og ansatte.

Kantineansatte deltar i skolens arrangementer og fungerer som en viktig informasjonskilde om elevenes trivsel og behov utenfor klasserommet. Dette er i tråd med opplæringsloven § 12-2 som pålegger skolen å sikre et trygt og godt skolemiljø. Selv om også private aktører er underlagt dette ansvaret, opplever skolene at egne ansatte gir bedre forutsetninger for å ivareta dette i praksis.

Skolene rapporterer at egendrift gir økt fleksibilitet og mulighet til å bruke kantinen som en aktiv miljøfaktor. Målet er at kantinen skal være elevenes foretrukne sosiale møteplass – et sted der de blir sett og møtt av trygge voksne. Kantinepersonalet inngår i skolens fellesskap og bidrar til å styrke skolens helhetlige læringsmiljø.

For mange skoler fungerer kantinen også som en viktig opplæringsarena, særlig innen arbeidstrening og lære kandidatordningen. Elever får praktisk opplæring i trygge omgivelser, med støtte fra skolens egne lærere. Ved skoler med programområdet restaurant- og matfag er kantinen en naturlig del av undervisningen, hvor elevene deltar i produksjon, salg og arbeid med matsvinn og allergener. Dette bidrar til å sikre relevans i opplæringen.

Videre opplyser skolene at de har bedre kontroll over vareutvalg, prisnivå og åpningstider når kantinen driftes internt. Dette gjør det enklere å følge nasjonale retningslinjer for et sunt, variert og miljøvennlig mattilbud.

Fordelene ved egendrift omfatter også tilhørighet blant ansatte, bedre samkjøring med skolens øvrige drift, og mulighet for intern bruk av kantinen ved arrangementer. Egne ansatte gir skolen fleksibilitet og handlingsrom – eksempelvis har kantinemedarbeidere i deltidsstillinger også fungert som vikarer innen renhold ved behov.

Til slutt trekkes det frem at egendrift gir bedre kontroll over matsvinn og mulighet til å benytte økologiske råvarer, noe som støtter opp under skolenes miljøprofil

## Økonomi

### **Egendrevet kantiner:**

Ved de 21 videregående skolene i Rogaland som har egendrevet kantine, er det totalt 30,4 årsverk knyttet til kantinedrift. Dette tilsvarer i gjennomsnitt 1,67 årsverk per skole. Den samlede lønnsutgiften for kantinepersonell utgjorde i 2024 totalt 22,4 millioner kroner.

For kalenderåret 2024 viser regnskapet for kantinedriften følgende nøkkeltall (ekskludert lønnskostnader):

- Totale driftsutgifter: 27,8 millioner kroner
- Totale inntekter: 36,3 millioner kroner
- Netto driftsresultat (før lønn): 8,5 millioner kroner

Dette nettoresultatet dekker om lag 38 % av de totale lønnskostnadene for kantineansatte i fylkeskommunen. Når lønnskostnader og tilskudd til skolefrokost (såkalte «grøtpenger») på 4 millioner kroner inkluderes, fremkommer følgende:

- Total lønnsutgift: 22,4 millioner kroner
- Netto driftsresultat: 8,5 millioner kroner
- Tilskudd skolefrokost: 4 millioner kroner
- Samlet avvik: ca. 10 millioner kroner

Dette innebærer at kantinedriften samlet sett hadde et negativt resultat på om lag 10 millioner kroner i 2024. Underskuddet må dekkes av skolens øvrige driftsmidler. Kun tre av de 21 skolene med egendrevet kantine rapporterer om positiv driftsbalanse.

Tallene er basert på regnskap ført på egne tjenester for kantinedrift, og vurderes i sammenheng med mottatt tilskudd per skole.

### **Privatdrevet kantiner:**

Ved de fire videregående skolene i Rogaland som har valgt privat kantinedrift, er det skolen som står for investering i inventar og utstyr til kantinen. Dette utstyret inngår som en del av skolens eiendeler og vedlikeholdes på lik linje med øvrig inventar og teknisk utstyr.

Skolene opplyser at de utover dette ikke har løpende driftsutgifter knyttet til kantinen. Den økonomiske støtten til kantinedriften består i hovedsak av bestillinger i forbindelse med arrangementer i skolens regi, som møter, kurs og andre interne tilstelninger.

De private aktørene som drifter kantine, rapporterer at omsetningen varierer fra år til år.inntektene påvirkes i stor grad av elevenes bruk av kantine tilbudet, samt i hvilken grad skolen benytter kantine ved større arrangementer.

### **Ideelle organisasjoner og frivillige virksomheter.**

Fylkesdirektøren har innhentet tilbakemeldinger fra rektorene ved de videregående skolene i Rogaland om hvorvidt det kan være aktuelt å utrede muligheten for at ideelle eller frivillige organisasjoner – eksempelvis Attende eller Proservice – kan bidra i kantinedriften. Tilbakemeldingene viser et delt syn, men med en tydelig overvekt av rektorer som ikke ønsker at slike aktører skal involveres i skolens kantinedrift.

Blant de potensielle fordelene ved å involvere ideelle eller frivillige organisasjoner, nevnes muligheten for å redusere skolens lønnsutgifter knyttet til kantinepersonell, samt en viss avlastning av administrativt ansvar. I tillegg kan slike samarbeid bidra til å skape arbeidsplasser for personer som står utenfor det ordinære arbeidsmarkedet,

og dermed støtte opp under skolens samfunnsansvar knyttet til inkludering og sosial bærekraft.

Samtidig uttrykker flere skoler klare innvendinger mot en slik modell. For skoler der kantinen er en integrert del av opplæringen – særlig innen programområder som restaurant- og matfag – er det avgjørende å ha full kontroll over driften og fleksibilitet i bruken av kantinen som opplæringsarena. I slike tilfeller er det viktig at kantinen bemannes med faglært personell som kan bidra til å sikre kvalitet og relevans i undervisningen.

Flere rektorer uttrykker også bekymring knyttet til stabiliteten og forutsigbarheten ved å involvere frivillige eller ideelle aktører i kantinedriften. Det pekes på at slike organisasjoner ofte er avhengige av prosjektmidler eller frivillig innsats, noe som kan gjøre driften sårbar over tid

## Fylkesdirektørens vurderinger

Etter Fylkestingets behandling av FT – sak 29/18 hvor følgende ble vedtatt: *«Som hovedregel skal skolene selv ha ansvar for kantinedriften for å sikre et sundt, godt og variert varesortiment. Det må legges til rette for at elevrådet og kantineleder får et godt samarbeid slik at elevene kan være med å påvirke sortimentet i kantinen»*, har 21 av 25 kantiner egendrevet kantiner.

Fylkesdirektøren ser at det har en pedagogisk verdi at kantine driftes av skolen selv. Flere skoler bruker kantinen som opplæringsarena særlig innenfor restaurant og matfag og for lærekanidater.

Fylkesdirektøren vil fremheve kantineens rolle som en viktig miljø- og trivselsskapende faktor. Kantinepersonalet inngår som en del av skolens fellesskap og bidrar aktivt til å ivareta elevenes rett til et trygt og godt læringsmiljø. Kantine fungerer som et sosialt samlingspunkt, og personalet har ofte en sterkere tilknytning til skolens verdier og målsettinger.

Fylkesdirektøren ser også at skolene opplever større fleksibilitet og kontroll når de selv styrer vareutvalg, priser, åpningstider og matsvinn.

Samtidig erkjenner fylkesdirektøren at egendrift kan innebære en økonomisk belastning. Eventuelle underskudd må dekkes innenfor skolens ordinære

budsjettrammer. Skolen har også det fulle ansvaret for innkjøp, hygiene, bemanning og øvrig drift, noe som kan medføre en reell driftsrisiko. Det er kun tre av skolene med egendrevet kantine som rapporterer positiv driftsbalanse.

Fylkesdirektøren vurderer at privatre kantine kan være en hensiktsmessig løsning for enkelte skoler, særlig der kantinen ikke benyttes som opplæringsarena. Denne modellen er kostnadseffektiv for skolen, ettersom det ikke påløper løpende driftsutgifter utover vedlikehold av utstyr. De private aktørene har relevant erfaring og kompetanse, og skolene fritas for administrativt ansvar knyttet til personalledelse og daglig drift.

Når det gjelder bruk av ideelle organisasjoner i kantinedriften, vurderer fylkesdirektøren at dette kan representere et mulig kompromiss. Slike aktører kan tilby en verdibasert og samfunnsnyttig drift, med fokus på sosialt ansvar og lavere profittkrav. Samtidig understrekes det at en eventuell involvering av ideelle organisasjoner forutsetter en grundig vurdering av følgende forhold:

- Driftskapasitet
- Økonomisk bærekraft
- Langsiktig stabilitet
- Samarbeidsevne med skolen

Til tross for at flere skoler opplever underskudd knyttet til kantinedriften, vurderer de fleste skolene at fordelene ved egendrift veier tyngre. Kantinepersonalet spiller en sentral rolle i skolens miljø og bidrar til elevenes trivsel og læring utenfor klasserommet. Skolene har gjort bevisste valg, og fremhever faglige og sosiale gevinster, samt økt fleksibilitet og kontroll over kantine tilbudet.

Fylkesdirektøren påpeker at dersom skolene mister muligheten til å styre kantinen selv, kan dette svekke kantine funksjon som en viktig miljøfaktor. Det vil også begrense skolens mulighet til å involvere elevrådet i utformingen av kantine tilbudet.

Fylkesdirektøren understreker at skolene i Rogaland er ulike, og at det derfor er viktig at hver enkelt skole gis handlingsrom til å velge den driftsformen som best samsvarer med skolens profil, utdanningsprogram eller programområder og geografisk beliggenhet.

## Konklusjon

Fylkesdirektøren anbefaler at den enkelte videregående skole gis myndighet til selv å velge driftsform for kantinen, basert på lokale behov, skolens profil og pedagogiske prioriteringer. Videre bør det være opp til den enkelte skoleledelse å vurdere hvorvidt det er hensiktsmessig å utrede muligheten for samarbeid med ideelle organisasjoner i kantinedriften.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

## Saksframlegg

Dato: 14.08.2025

Arkivreferanse: 2025/33952-3

Saksbehandler: Catrine Utne Pettersen

Avdeling: Opplæring i bedrift

### Vurdering av et pilotprosjekt i Rogaland, avleggelse av fag/svenneprøve på engelsk

#### Sakens gang

| Saksnummer | Møtedato   | Utvalg                                            |
|------------|------------|---------------------------------------------------|
| 25/2025    | 28.08.2025 | Yrkesopplæringsnemnda                             |
| 59/2025    | 29.08.2025 | Ungdommens fylkesråd                              |
| 53/2025    | 01.09.2025 | Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse |
| 39/2025    | 02.09.2025 | Opplæringsutvalget                                |

#### Sammendrag

Fylkesdirektøren deler bransjens uro rundt utfordringer med rekruttering av arbeidskraft med yrkesfaglig kompetanse, både i privat og offentlig sektor, men mener likevel at fag- eller svenneprøve gjennomført med engelsk som språk, har flere negative utfordringer enn positive konsekvenser.

Den norske fagopplæringsmodellen bygger på sterke tradisjoner for yrkesrettet utdanning, tett samarbeid mellom partene i arbeidslivet og vurdering basert på praktiske ferdigheter.. Det vil kreve at læreplaner, undervisningsmateriell og vurderingskriterier tilpasses, noe som vil være ressurskrevende. Tap av norsk fagspråk der norsk terminolog og faglig presisjon kan svekkes hvis engelsk blir dominerende i vurderingene. Fagopplæringen er tilpasset norske arbeidsforhold, og bruk av engelsk kan føre til misforståelser eller mindre oppmerksomhet om nasjonale standarder og krav.

Udir uttalte 06.05.2022 i svar til Statsforvalteren at: «...*undervisningsspråket i norsk skole er norsk eller samisk*». I det samme brevet ble det uttalt at: «...*det er ikke anledning til å oversette den teoretiske eksamen eller legge til rette for gjennomføring av fag- eller svenneprøven på annet språk enn norsk eller samisk, ev. norsk tegnspråk*».

Fylkesdirektøren vurderer det videre som lite sannsynlig at lovgiver vil gi dispensasjon fra lovkravet om at prøver skal gjennomføres på norsk eller samisk for enkelte fag.

### Fylkesdirektørens innstilling

Det søkes ikke om et pilotprosjekt i Rogaland for avleggelse av fag- og svenneprøve på engelsk i enkelte fag.

Eiliv Fougner Janssen  
opplæringsdirektør

Catrine Utne Pettersen  
avdelingssjef

## Bakgrunn for saken

I møte i fylkestinget 29.04.2025, sak 5/2025, svarte fylkesordføreren på en interpellasjon fra Ann Kristin Bruns, KRF, om mulighet for å avlegge fag- eller svenneprøve på engelsk. Det ble bedt om en sak til Opplæringsutvalget med tittelen *Vurdering av et pilotprosjekt i Rogaland, avleggelse av fag/svenneprøve på engelsk*.

## Problemstilling

Fylkesdirektøren har fått gjentatte henvendelser fra lærebedrifter som har ansatte som er yrkesaktive i Rogaland og som ønsker et fagbrev, men som er fremmedspråklige. Disse opplever kravet om teorieksamen og fagprøve på norsk som så vanskelig at de ikke vil klare bestått karakter selv om kompetansen og yrkesutøvelsen i faget er god. De lærebedriftene som har henvendt seg til fylkeskommunen, representerer bransjer, og fag, der det er få søkere til (skole og) lære plass og de har over tid slitt med rekruttering. Det gjelder i hovedsak stillasbyggerfaget som er et av de såkalte ISO fagene (isolatør, stillas og overflatebehandling) og fag fra utdanningsprogrammet Restaurant og matfag med fagene industriell matproduksjon, slakterfaget, pølsemakerfaget og kjøttskjærerfaget.

## Saksopplysninger

Det er mulig å gå opp til fag eller svenneprøve (heretter kalt prøve) uten å være elev eller lærling, jf § 23-2 i Opplæringslova. Da melder man seg opp til prøve som *praksiskandidat*. Når man melder seg opp til fag/svenneprøve som praksiskandidat etter denne paragrafen, må det dokumentere allsidig praksis i faget som er 25 % lengre enn den fastsatte opplæringstiden. Læreplanen i det aktuelle lærefaget sier at før praksiskandidaten melder seg til fag- eller svenneprøven, må hen bestå en eksamen utarbeidet av Utdanningsdirektoratet. Teoretisk yrkesfaglig eksamen i henhold til Utdanningsdirektoratet sine retningslinjer, er en fem timer skriftlig eksamen med norsk oppgavetekst, og besvarelsen skal være på norsk. Den praktiske prøven skal også gjennomføres på norsk.

Praksiskandidater er fritatt fra kravet om bestått i fellesfagene for å få utstedt et fagbrev, samtidig er det en forventning at et bestått fagbrev medfører noe kompetanse i norsk.

§ 9-34 og § 15-23 i opplæringsforskrifta omhandler muligheter for tilrettelegging av prøver for kandidater med særskilt behov. Utdanningsdirektoratet har i brev til Fylkesmannen i Telemark datert 05.10.2012 uttalt at det faktisk at en er fremmedspråklig og dermed ikke behersker norsk skriftlig tilstrekkelig godt til å avlegge eksamen, ikke faller inn under forskriftens bestemmelser om rett til tilrettelegging. Kunnskapsdepartementet har stadfestet dette synet i brev til Nordland fylkeskommune datert 30.03.2015. I dag publiseres sentralgitt yrkesfaglig eksamen kun på norsk.

I 2022 sendte Statsforvalteren i Agder spørsmål til Utdanningsdirektoratet på bakgrunn av en henvendelse fra Agder fylkeskommune. Spørsmålene var:

1. Kan fylkeskommunen oversette den teoretiske fagprøven til engelsk og sensurere svarene på engelsk lokalt?
2. Kan fylkeskommunen deretter legge til rette for at fagprøven også kan gjennomføres på engelsk?

Svaret fra Udir, datert 06.05.2022, var følgende:

*«Undervisningsspråket i norsk skole er norsk eller samisk. Selv om dette ikke fremgår uttrykkelig av opplæringsloven, utledes det av eksempelvis opplæringsloven §§ 2-8 og 3-12. Læreplaner og eksamener (bortsett fra eksamen i engelsk eller fremmedspråk) er også på norsk eller samisk. Vi har også presisert at manglende ferdigheter i norsk ikke gir grunnlag for særskilt tilrettelegging av eksamen. Tilsvarende gjelder også for fag- eller svenneprøver og gjennomføringen av disse. Regelverket gir altså ikke fylkeskommunene hjemmel til å oversette eksamen til engelsk eller gjennomføre fag- eller svenneprøven på engelsk. I forslag til ny opplæringslov foreslår departementet å presisere at opplæringssspråkene i Norge er norsk, samisk eller norsk tegnspråk. Konklusjon: Det er ikke anledning til å oversette den teoretiske eksamen eller legge til rette for gjennomføring av fag- eller svenneprøven på annet språk enn norsk eller samisk, ev. norsk tegnspråk».*

I Stortingets spørretime, 27.09.2024, stilte Stortingsrepresentant Margret Hagerup, H, følgende spørsmål til Kunnskapsministeren:

«Hva er årsaken til at fagprøven ikke kan tas på engelsk, og vil ministeren åpne for at det blir mulig?» Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun svarte følgende:

*«Opplæringsspråket i norsk grunnopplæring er norsk, samisk eller norsk tegnspråk. Dette er presisert i paragraf 15-1 i den nye opplæringsloven som trådte i kraft i høst. Når opplæringsspråket er norsk, skal også eksamen avlegges på norsk. Det samme gjelder for fag- og svenneprøver. I en tid hvor det er mange innvandrere og flyktninger i Norge, og hvor behovet for fagarbeidere er stort, er det forståelig at noen tenker det kan være hensiktsmessig å gjennomføre fag- og svenneprøver på engelsk. Samtidig er arbeidsspråket i Norge i all hovedsak norsk, selv om enkelte bedrifter og virksomheter i Norge praktiserer engelsk. Fag- og svennebrev er nasjonalt fastsatt, og de gjelder for jobb i alle bedrifter og virksomheter. Innholdet i de fleste læreplanene forutsetter også ferdigheter i norsk. Dette gjelder for eksempel kompetansemål knyttet til norsk regelverk, HMS, kundebehandling og service. Videre må fagarbeidere for eksempel kunne lese bruksanvisninger og kommunisere med kunder og kollegaer på norsk. En fagarbeider som ikke oppfatter beskjeder og advarsler som gis på en arbeidsplass kan utgjøre en sikkerhetsrisiko. Jeg mener derfor at det er viktig at fagarbeidere behersker norsk, og at det er riktig at fagprøven gjennomføres på norsk. Stortinget har nylig vedtatt en ny opplæringslov, der det er presisert at opplæringsspråket er norsk, samisk eller norsk tegnspråk. Det er ikke aktuelt å endre dette på nåværende tidspunkt.»*

Rogaland fylkeskommune har to ganger tidligere søkt om å få være pilotfylke for prøveavvikling på engelsk. Sist i renholdsoperatørfaget i 2016 (merknad – i svaret på interpellasjonen ble perioden 2014/15 oppgitt som søknadstidspunkt. I ettertid har det kommet fram at det var i 2016), og det ble også sendt en søknad om en pilot i stillasbyggerfaget noen år tidligere da Kristin Halvorsen, SV, var Kunnskapsminister. Begge ganger ble søknadene avslått med henvisning til gjeldene lov- og regelverk.

Det er nasjonale utdanningsmyndigheter, Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet, som avgjør endringer i tilbudsstruktur og læreplaner i videregående opplæring. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, HKDIR, godkjenner utenlandsk utdanning (tidligere lå denne oppgaven til NOKUT).

## Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren deler bransjens uro rundt utfordringer med rekruttering av arbeidskraft med yrkesfaglig kompetanse, både i privat og offentlig sektor og fylkeskommunen har hatt møter med representanter fra de bransjene som har et ønske om at det blir mulig å avlegge prøver på engelsk. Fylkesdirektøren er svært bevisst på den viktige rollen bedriftene i Rogaland har og som et av landets største fagopplæringsfylker, er vi kjent for å gå foran og ikke være redde for å prøve ut nye modeller og løsninger i fag- og yrkesopplæring. Det var nettopp med bakgrunn i dette at det tidligere har blitt søkt om pilotforsøk i to omganger, som vist til, over.

God språkforståelse kan gi en fordel i videre karriere og utvikling. Noen fagområder vil ha større nytte av en prøve på engelsk enn andre, spesielt de med internasjonale arbeidsmuligheter eller mye engelsk fagspråk.

I yrker som tilsynelatende har lav status, kan ordningen heve statusen ved å formalisere kompetansen i faget. Mulighet for å avlegge prøve på engelsk kan gi muligheter til dem som har vansker med å skaffe seg fast arbeid da det ofte stilles krav om fagbrev.

Det er ikke tvil om at engelsk er et globalt språk og at en engelsk fagprøve kan kvalifisere og forberede kandidaten bedre til et internasjonalt arbeidsmarked, men fylkesdirektøren oppfatter at målsettingen med den omtalte piloten er å rekruttere arbeidskraft til Rogaland.

Prøver på engelsk avhenger altså av bransje, fagfelt og mål med prøven og er også avhengig av hvordan en engelsk prøve blir implementert.

Den norske fagopplæringsmodellen bygger på sterke tradisjoner for yrkesrettet utdanning, tett samarbeid mellom partene i arbeidslivet og vurdering basert på praktiske ferdigheter. Hvis prøver på engelsk blir et alternativ, kan det ha positive, men også utfordrende konsekvenser. Det vil kreve at læreplaner, undervisningsmateriell og vurderingskriterier tilpasses, noe som vil være ressurskrevende. Tap av norsk fagspråk der norsk terminolog og faglig presisjon kan svekkes hvis engelsk blir dominerende i vurderingene. Fagopplæringen er tilpasset

norske arbeidsforhold, og bruk av engelsk kan føre til misforståelser eller mindre oppmerksomhet om nasjonale standarder og krav. Hvis det skulle bli slik at det blir mulig å avlegge prøve på engelsk, kan en balanse bli nødvendig, slik at modellen ikke undergraves og for at norsk fagspråk fortsatt har en sentral rolle.

Et pilotforsøk, selv om det dreier seg om kun noen få fag, vil medføre kostnader og er også avhengig av noen faktorer som fylkeskommunen ikke rår over. Som vist til, over, vil læreplaner og vurderingskriterier måtte oversettes og prøvenemndsmedlemmene (sensorene) må ha nok kompetanse i engelsk både for å kunne utarbeide oppgavetekst og vurderingskriterier og for å kunne kommunisere med prøvekandidaten.

Fylkesdirektøren har erfart at flere som går opp til prøve som praksiskandidater, ikke er bosatt i Norge og oppgir arbeidsgivers adresse ved oppmelding til prøve. De er gjerne ansatt i utenlandske underselskap. Når fylkeskommune så skal sende dokumentasjon til vedkommende som har bestått prøve, oppgir kandidaten en adresse i utlandet. Spørsmålet blir da om fylkeskommunen er villig til, og om det er riktig, at fylkeskommunen finansierer faglært arbeidskraft til andre land.

Spørsmål som også kan stilles, sett i et integreringsperspektiv, er om utenlandske arbeidstakere som faktisk har bosatt seg i Norge med partner og barn, er tjent med og ikke lære seg norsk slik at familiene raskere blir innlemmet i det norske samfunnet. Ved å tilrettelegge for prøve på engelsk, kan incentivet for å lære seg norsk, svekkes. Et tiltak som bedriftene kan sette i gang for at flere ansatte skal lære seg norsk, er å tilrettelegge for norsk opplæring på jobb og eller ved å tilrettelegge for at ansatte kan delta på norsk kurs utenom arbeidstid.

Fylkesdirektøren har vært i kontakt med flere opplæringskontor for å sjekke ut hva de ulike bransjene og lærebedriftene de representerer, mener om saken.

Tilbakemeldingen har vært samstemte – de er ikke positive til prøveavleggelse på engelsk og uttaler at arbeidsspråket i Norge er norsk. Vi har riktignok et globalt arbeidsmarked, men arbeidsspråket i Norge er fortsatt norsk. Fylkesdirektøren er kjent med at noen av bedriftene som har vært i kontakt med fylkeskommunen, er lærebedrifter tilknyttet opplæringskontor.

Når det gjelder sikkerhet hvis det åpnes for at prøven gjennomføres med engelsk som språk, viser fylkesdirektøren til et eksempel der en ikke norsktalende arbeider døde i en fallulykke. Petroleumstilsynet (Ptil) sluttførte granskingen av en hendelse hvor en person falt fra et stillas på Equinors landanlegg på Mongstad 18. januar 2023. Granskingen identifiserte alvorlige brudd på regelverket og ga pålegg til Equinor Mongstad. Om den direkte årsaken til hendelsen sier [rapporten](#) dette:

*«...var at en vange som skadet person hadde festet fallsikringsselen til, løsnet fra festet til spiret i den ene enden av stillasrammen. Personen mistet balansen på vangen han sto på, slik at han falt bakover, og vangefestet i den andre enden ble bøyd og løsnet fra stillasspiret».*

Om den bakenforliggende årsaken sier rapporten dette:

*«Granskingen viser at de involvertes forståelse av jobbets kompleksitet og de faktorene som har påvirket den, har ført til mangelfull planlegging, organisering og gjennomføring av stillasaktiviteten. Dette, i tillegg til kontraktsformat, høy arbeidsbelastning og stress, var medvirkende årsaker til at hendelsen skjedde. Det å forstå det norske sikkerhetsregimet og tilrettelegging for nødvendig kapasitet og kompetanse, er to viktige elementer som fremstår som bakenforliggende årsaker i gransking».*

Offshore Norge publiserte nylig en [rapport](#) der medlemsbedriftene understreker i svaret at norsk fagopplæring er svært viktig for bransjen og at kvalitetsstempelen må opprettholdes:

### **«Fagbrev og lærlingeordning**

*...For kandidater med fagbrev eller høyere yrkesfaglig utdanning, er situasjonen annerledes. En stor overvekt av selskapene oppgir at de er svært fornøyde med kandidatene de har ansatt med denne type bakgrunn. Det løftes frem av flere at fagbrevordningen i Norge er et kvalitetsstempel og en ordning som sikrer at nivået er tilstrekkelig høyt: Vi er veldig heldige i Norge som har en god ordning der man har et kvalitetsstempel på et fagbrev på de personene man tar inn, for da vet man jo at alle har en viss standard. (svært stort oljeselskap)*

Nasjonale læreplaner handler om mer enn kunnskap og ferdigheter og kompetansebegrepet handler om en dypere forståelse om fagets rolle i samfunnet, norsk arbeidsliv, bærekraftig utvikling, HMS og eksempelvis tilpasse kommunikasjonen til mottaker og formål. Som praksiskandidat har man ikke hatt opplæring etter kompetansemålene i læreplanen, men har tilegnet seg fagkunnskap og utøvelse i yrket gjennom lang praksis og erfaring på en arbeidsplass. En arbeidsgiver skal kunne stole på, og forvente at et fag- eller svennebrev er et bevis på god kompetanse, enten det er oppnådd etter 4/4 ½ års opplæring eller lang, relevant praksis.

Det finnes ikke tilsvarende som fag eller svennebrev i andre land, men HKDIR *likestiller* utdanning fra andre land i noen fag og [listen](#) over disse fagene blir stadig lengre, men man får ikke utstedt et fag- eller svennebrev med bakgrunn i dette.

Når ca 60% av ungdommer i Rogaland velger yrkesfag, kan vi ikke i utgangspunktet si at vi har utfordringer med rekruttering til yrkesfag. Så er bilde mer nyansert enn det, da noen fag er mer populære enn andre og noen utdanningsprogram/fag mangler søkere helt eller har svært få. Vi vet også at i enkelte utdanningsprogram velger ungdommene 3.påbygg istedenfor å gå ut i lære. Det er spesielt i noen fag at ønske om påbygg utmerker seg, men de representerer ikke de fagene det er pekt på i dette saksframlegget.

Et pilotprosjekt vil måtte avgrenses til fag der manglende norskkompetanse ikke utgjør et problem og for gjelde fag der det er lite publikumskontakt og der arbeidsspråket gjerne er engelsk. Fylkesdirektøren ser ikke for seg at for eksempel Barne- og ungdomsarbeiderfaget eller Helsearbeiderfaget noen gang vil bli aktuelt for ordningen med prøveavleggelse på engelsk. I disse, som i mange andre fag, er norske språkferdigheter og god kommunikasjon særlig viktig. Manglende norskspråklige ferdigheter i helsearbeiderfaget kan utgjøre en stor risiko for beboer eller pasient. Andre fag som kan nevnes er Salgsfaget og fag i en del andre serviceyrker. Kunden skal få riktig veiledning ved kjøp av produkter og i møte med kunden, er god kommunikasjon viktig.

Fylkesdirektøren vurderer at det svært lite sannsynlig at utdanningsmyndigheten vil tillate ulike ordninger for ulike fag. Opplæringslova er gjeldende for alle fag og fylkesdirektøren mener at det er svært liten grunn til å tro at Stortinget vil vedta endring i loven som gir dispensasjon for enkelte fag fra lovkravet om at fag- eller

svenneprøve må avlegges på norsk eller samisk. Skulle Rogaland fylkeskommune likevel få innvilget søknad om en pilot, vil ressursene fylkesdirektøren måtte avsette til gjennomføringen av piloten, være en dårlig investering da sannsynligheten for at piloten vil gå over i en varig ordning etter endt forsøksperiode, vurderes som svært liten.

Med dette som bakgrunn, sammen med tidligere avviste søknader om samme forsøk, vurderer fylkesdirektøren det som lite sannsynlig at Rogaland fylkeskommune vil få et positivt svar på en søknad om en pilot med prøveavvikling med engelsk som språk.

## Konklusjon

Fylkesdirektørens vurdering er at det ikke søkes om et pilotprosjekt i Rogaland der det åpnes for avleggelse av fag- og svenneprøve på engelsk i enkelte fag. Dette med bakgrunn i at det vurderes som svært lite sannsynlig at en slik søknad vil bli innvilget.

Videre vurderer fylkesdirektøren det som lite sannsynlig at det vil bli vedtatt en ny opplæringslov som gir noen fag unntak om språkkravet om at fag- og svenneprøven skal gjennomføres på norsk eller samisk.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

## Saksframlegg

Dato: 20.08.2025

Arkivreferanse: 2025/55878-1

Saksbehandler: Inga Sandnes

Avdeling: Opplæring i bedrift

### **Tilretteleggingsmidler for lærekandidater med stort tilretteleggingsbehov som går mot varig tilrettelagt arbeid**

Sakens gang

Saksnummer   Møtedato   Utvalg

Yrkesopplæringsnemnda

Ungdommens fylkesråd

Fylkesrådet for personer med  
funksjonsnedsettelse

## Opplæringsutvalget

## Fylkesutvalget

### Sammendrag

Fylkesdirektøren legger i denne saken fram forslag til en ny modell for fag- og yrkesopplæring for elever med stort tilretteleggingsbehov der opplæringen etter to år i skole, flyttes fra skole til lærebedrift og kandidatene inngår en opplæringskontrakt og blir lærekandidater. Opplæringen kan foregå i arbeids- og inkluderingsbedrifter som er med i Opplæringskontor for lærebedrifter i arbeids- og inkluderingsbedriftene i Rogaland (OPTIL) eller andre godkjente lærebedrifter. Dette for å sikre at også disse kandidaten får mulighet til å fullføre et opplæringsløp mot en yrkeskompetanse og et kompetansebevis.

Fylkesdirektøren foreslår videre endrede kriterier og retningslinjer for tildeling av tilskudd utover bedriftstilskuddet enn det som har blitt presentert i tidligere saksframlegg (FU sak 194/23) der vedtaket var: *Fylkesdirektøren innleder forhandlinger med OPTIL med utgangspunkt i økonomisk modell fremlagt i saken. Her vises til basistilskudd og VTA-tilskudd.*

Fra å gi kandidater som får opplæring i arbeids- og inkluderingsbedrifter tilskudd tilsvarende VTA-tilskudd, foreslår fylkesdirektøren å bruke tilretteleggingsmidlene beregnet til lærlinger og lærekandidater med særskilte behov som utgangspunkt for opplæring av denne gruppen lærekandidater.

For å ivareta likebehandling og rettferdig fordeling av tilskuddsmidler tildelt fylkeskommunen, bør midlene være søkbare også for andre opplæringskontor enn OPTIL dersom de inngår opplæringskontrakt med kandidater som har stort tilretteleggingsbehov.

## **Fylkesdirektørens innstilling**

1. Opplæringsmodell for kandidater med stort tilretteleggingsbehov organisere etter hovedmodellen i norsk fag- og yrkesopplæring med 2 års opplæring i skole og 2 års opplæring i bedrift.
2. Det jobbes for at elever med stort tilretteleggingsbehov får opplæringskontrakt som lærekandidat med en arbeids- og inkluderingsbedrift som er tilknyttet opplæringskontoret OPTIL eller andre lærebedrifter tilknyttet andre opplæringskontor.
3. Finansieringsmodellen for opplæring av lærekandidater med store tilretteleggingsbehov blir, utover bedriftstilskuddet, et søkbart tilretteleggingstilskudd som er søkbart for alle opplæringskontor i Rogaland som inngår opplæringskontrakt med denne gruppen lærekandidater.

Gunn Claire Westad  
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen  
opplæringsdirektør

## **Bakgrunn**

Lærekandidatorordningen er en tilrettelagt opplæring i bedrift. Lærekandidaten har en opplæringskontrakt som sikrer god opplæring i bedrift med mål om et kompetansebevis. Kompetansebevis er en dokumentasjon på hva den enkelte lærekandidat har kompetanse i.

Tidligere saker som er lagt fram knyttet til opplæringskontrakter i Rogaland fylkeskommune:

2021: Sak om økt bruk av opplæringskontrakter OU, 30/2021 der konklusjonen ble at *Rogaland fylkeskommune skal øke satsningen på lære kandidatordningen, og har mål om å øke andelen lære kandidater i ordinær virksomhet.*

2022: Sak om lære kandidater med stort tilretteleggingsbehov OU, 17/2023 der konklusjonen ble at: *Det skal tilrettelegges for at lære kandidatordningen også skal omfatte kandidater med stort tilretteleggingsbehov, og arbeidet med å etablere opplæringskontor knyttet til arbeids- og inkluderingsbedrifter settes i gang.*

2023: Lære kandidatordningen og opplæring i bedrift for kandidater som går mot varig tilrettelagt arbeid – økonomisk modell FU 194/2023, der konklusjonen ble at: *Fylkesdirektøren innleder forhandlinger med OPTIL med utgangspunkt i økonomisk modell fremlagt i saken. Her vises til basistilskudd og VTA-tilskudd.*

2023 (juni): OPTIL godkjennes som eget opplæringskontor YOU 28/2024 (2023/24348). Alle arbeids- og inkluderingsbedriftene i Rogaland er tilsluttet samarbeidsorganet.

## Saksopplysninger

Om lære kandidater i opplæringslova og opplæringsforskrifta, *rett til læreplass og formidling:*

§ 5-6 omhandler formidlingen av søkere til opplæringskontrakt. Har man gjennomført videregående trinn 2, har man rett på å bli formidlet til læreplass som lære kandidat. Det skal gis et alternativt opplæringstilbud dersom søkeren ikke har fått tilbud om læreplass.

Forskrift § 7-3, 3.-4. ledd understreker at man har rett til å bli formidlet til læreplass som lære kandidat dersom en har bestått sitt individuelle opplæringsløp.

Forskrift § 7-6, 3. ledd gir frihet til lærebedriften å velge hvilke søkere de ønsker å inngå opplæringskontrakt med og gir også lærebedriften rett til å stille krav til den som skal motta opplæring.

Forskjellen på en lærling og en lære kandidat er at lærlingen skal nå alle målene i læreplanen for faget, mens lære kandidaten får opplæring i et utvalg læreplanmål tilpasset sitt nivå og går opp til en kompetanseprøve basert på de målene kandidaten har fått opplæring i. Lære kandidatordningen er en individuelt tilpasset ordning for de som har, eller vil få, utfordringer med å oppnå full yrkeskompetanse. Dette kan være kandidater som har:

- hatt individuell tilrettelagt opplæring (ITO) i skolen
- mangler karaktergrunnlag eller ikke har vurdering ved overgang til opplæring i bedrift
- bestått videregående trinn 1 og trinn 2, men som av ulike årsaker skal ha en tilpasset læreplan i bedrift

Avklaring rundt opplæringsløp som lærekandidat skjer mellom elev/søker, foresatte, skole og fylkeskommunen, eventuelt i samarbeid med pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).

Lærekandidatene er ikke en homogen gruppe, de har ulike forutsetninger og får av den grunn tilpasset opplæringen utfra sitt behov.

Lærebedrifter skal tilpasse opplæringssituasjonen slik at kandidater får et mest mulig tilfredsstillende utbytte av opplæring i bedrift, uavhengig av sine forutsetninger, jf.

oppl. § 11-1. Kandidater som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor rammene av tilpasset opplæring, har krav på individuelt tilpasset opplæring (tidligere spesialundervisning). jf. oppl. §§ 11-4 til 11-6.

Det er viktig å sikre forutsigbarhet for elever med et individuelt tilrettelagt opplæringsløp med langsiktig målsetting om tilrettelagt arbeid (arbeidslivstrening). Fylkeskommunen skal gi et godt tilbud til alle, og sørge for at alle får utfordringer tilpasset sitt nivå, og at de opplever mestring og læring. Fylkesdirektøren har hatt som hovedmål at kompetansen lærekandidaten tilegner seg gjennom ordningen, skal kunne nyttiggjøres i ordinært arbeidsliv. Med en samarbeidsavtale med OPTIL, eller andre opplæringskontor/lærebedrifter, vil gruppen utvides til også å gjelde en gruppe som har færre forutsetninger for å klare seg i ordinært arbeidsliv. I Rogaland har det vært tradisjon for at denne elevgruppen har fått hele opplæringen i videregående skole, gjerne mer enn 3 år, og de fleste har hatt elevstatus fram til de ikke får innvilget flere år.

Fylkesdirektøren har valgt å dele lærekandidatene inn i ulike kategorier basert på tilretteleggingsbehov og målet med opplæringen:

|                     | Lærekandidat A                                                | Lærekandidat B                                       | Lærekandidat C                                                     |
|---------------------|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Type arbeidsliv     | Ordinært arbeidsliv                                           | Ordinært arbeidsliv                                  | Ofte tilrettelagt arbeid i VTA-bedrift                             |
| Type bedrift        | Ordinær bedrift<br>Ingen eller lite behov for tilrettelegging | Ordinær bedrift<br>Moderat behov for tilrettelegging | Arbeids- og inkluderingsbedrift<br>Stort behov for tilrettelegging |
| Tittel              | «fagarbeider»                                                 | «spesialist»                                         | «ung ufør»                                                         |
| Mål for opplæringen | Kompetansebevis, med mål om fag- / svennebrev på sikt         | Kompetansebevis                                      | Kompetansebevis                                                    |
| Mål for opplæringen | Planlagt fagkompetanse                                        | Planlagt grunnkompetanse                             | Planlagt grunnkompetanse                                           |
| Antall læreplanmål  | Mange                                                         | Utvalgte                                             | Få                                                                 |
| Type opplæring      | Ordinær                                                       | Ordinær                                              | Sakkyndig vurdering, ITO-vedtak                                    |

### Gruppe A og B

I Rogaland har vi god erfaring med opplæring til disse kandidatene. Opplæringen gis i ordinær virksomhet. Enkelte kandidater trenger oppfølging utover ordinær tilrettelegging for lærlinger/lærekandidater. I disse tilfellene innvilges tilretteleggingstilskudd for å imøtekomme opplæringsbehovet for den enkelte kandidat.

Sannsynligheten er stor for at disse kandidatene får arbeid etter endt opplæring i ordinær virksomhet, noen med oppfølging og tilskudd via Nav, men mange blir også ordinære lønnsinntakere.

### Gruppe C:

Denne gruppen har historisk fått opplæringstilbud på skole, og utgjøre en ny målgruppe for lærekandidatordningen i Rogaland. Disse kandidatene har fått opplæring i gruppe og har vært tatt inn på arbeidslivstrening. Det må foreligge en sakkyndig vurdering fra PPT som sier at målsetning er kompetansebevis, og at framtidig arbeidssted mest sannsynlig blir en arbeids- og inkluderingsbedrift.

Lærekandidatene kan ha:

- behov for tett oppfølging inntil 9 timer/uke

- behov for oppfølging av faglige veiledere med kompetanse på tilrettelegging
- behov for opplæring på en tilrettelagt opplærings arena
- sannsynlig behov for framtidige tilrettelagde løsninger i arbeidslivet

Videre har elevene i gruppe C hatt vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring (ITO). Fylkesdirektøren har ikke praktisert ny sakkyndig vurdering og enkeltvedtak for opplæring i bedrift. Lærekandidatordningen er fleksibel, og kandidatene har en tilpasset lærekandidatplan som varierer fra få til mange mål i det aktuelle lærefaget. Det er bare de lærekandidatene som ikke får tilfredsstillende utbytte av de tilpasningsmulighetene som ligger i lærekandidatordninga, det vurderes vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring for.

## **Fylkesdirektørens vurdering**

Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet et oppdrag om å:

- tydeliggjøre målgruppen for lærekandidatordningen
- vektlegge i formidlingen at personer med utviklingshemming og stort behov for tilrettelegging også inngår i målgruppen for lærekandidatordningen
- vurdere tiltak som gir fylkeskommunene, skolene og lærebedrifter den støtten og veiledningen de har behov for, slik at rettighetene til elevene og lærekandidatene blir oppfylt

Målet med dette oppdraget er å sikre bedre og likeverdig tilbud til personer med store behov for tilrettelegging innenfor lærekandidatordningen, og dessuten sikre god overgang mellom skole og arbeidsliv.

Fylkesdirektøren har grunn til å tro at Udir svarer ut dette oppdraget med sammenfallende forståelse for målgruppen som fylkesdirektøren har jobbet for, nemlig at målgruppen for lærekandidatordningen ikke er en homogen gruppe, at målet for opplæringen er «stabil tilknytning til arbeidslivet» og at opplæringen i størst mulig grad skal føre til tilknytning i ordinært arbeidsliv. Det vil likevel, for enkelte kandidater, være av stor betydning å få opplæringen i en arbeids- og inkluderingsbedrift.

Med dette som mål for opplæringstilbudet, mener fylkesdirektøren at det kan være aktuelt også for andre opplæringskontor å tilby kontrakt til personer med stort

tilretteleggingsbehov. Da bør det være mulig å søke om ekstratilskudd utfra behov også for dem, på lik linje som kandidater som får opplæring i OPTIL.

Utdanningsdirektoratet uttrykker viktigheten av at lærekandidater sin opplæring i så stor utstrekning som mulig bør foregå i ordinært arbeidsliv. Dette vil ha betydning for hvordan Rogaland fylkeskommune organiserer opplæringstilbudet i arbeids- og inkluderingsbedrifter.

#### Tilretteleggingstilskudd, likebehandling og rettferdig fordeling av statlige midler tildelt fylkeskommunen

For alle lære/opplæringskontrakter tildeles basistilskudd 1 for kandidater med ungdomsrett. Basistilskuddet er tilskudd til opplæring og blir tildelt over Satsbudsjettet. Pr 1.1.2025 er det **kr 91 548** pr. år.

Opplæringen i bedrift skal tilpasses evnene og forutsetninger til hver enkelt lærling/lærekandidat gjennom å ta i bruk varierte læringsaktiviteter, læringsressurser, læringsarenaer og vurderingsformer. Ordningen med tilretteleggingsmidler skal stimulere bedrifter til å gi flere mulighet til å oppnå et fag-, svenne- eller kompetansebrev, og målet er kvalifisering til arbeid innenfor både ordinært arbeidsmarked og skjermet virksomhet.

Lærebedrifter og opplæringskontor kan søke om støtte til lærlinger eller lærekandidater som er folkeregistrert i Rogaland og som trenger tilpassing. Dagens ordning med tilretteleggingsmidler har mål om økt gjennomføring og kan tildeles etter søknad. I Rogaland kan det i dag søkes om 6 timer i uken i 47 uker som tilsvarer et maksimalt tilskudd på **kr 88.548,-** pr. år. Timesatsen er satt til **kr 314,-**. Tilskuddet skal kun benyttes til ekstra personellressurs for ekstra oppfølging av lærling/lærekandidat.

I 2024 behandlet fylkesdirektøren 91 søknader, og innvilget ca 8 millioner kroner. Tilretteleggingsmidlene tildeles fylkeskommunene over rammen.

#### Tilretteleggingstilskudd for lærekandidater som går mot varig tilrettelagt arbeid

I FU sak 194/23, ble det lagt fram forslag om fast tilskudd pr. kandidat tilsvarende VTA-sats (Satsen arbeids- og inkluderingsbedrifter får for å gi oppfølging til kandidater gjennom ordningen VTA). OPTIL etterspør nå økonomisk forutsigbarhet for lærekandidater som får sin opplæring i arbeids- og inkluderingsbedrifter.

Fylkeskommunene Østfold, Vestfold og Telemark har over tid hatt avtaler med tilsvarende opplæringskontor og i saken vist til over, tok fylkesdirektøren utgangspunkt i de økonomiske modellene andre fylkeskommuner da hadde vedtatt og etablert. Nå har denne økonomiske modellen blitt evaluert og endret blant annet av Vestfold og Telemark fylkeskommuner og fylkesdirektøren ønsker å gjøre tilsvarende. Disse fylkeskommunene har lang erfaring med opplæring til lærekandidater med stort tilretteleggingsbehov, og har i flere år hatt avtale med henholdsvis opplæringskontorene OK-Vekst og Oktav.

Med bakgrunn i andre fylkeskommuner sin evaluering og endring av praksis, ønsker fylkesdirektøren å innføre tilsvarende og gå fra ordningen med en fast VTA-sats til et søkbart tilretteleggingstilskudd. Tilretteleggingstilskuddet vil være søkbart for alle opplæringskontor i Rogaland som gir opplæring til denne gruppen lærekandidater. OPTIL har i møte med fylkesdirektøren hevdet at kryssfinansiering av opplæring i arbeids- og inkluderingsbedrifter, er et argument for finansiering av opplæringstilbudet som planlegges (*kryssfinansiering*: refererer til situasjoner der et tiltak delvis finansieres av andre kilder enn NAV, for eksempel egne midler eller annen offentlig støtte (Retningslinjer for forhåndsgodkjenning etter tiltaksforskriften).) Dette har fylkesdirektøren i Vestfold undersøkt med NAV og finner ikke at dette er riktig. På samme måte som når en skole får tildelt en ramme til å gjennomføre opplæring for, er støtteordningen til bedriftene. Det er bedriften som er ansvarlig for organisering og gjennomføring. Det innebærer at hver enkelt bedrift må sørge for at dette er organisert innenfor gjeldende lover og forskrifter. Som følge av dette skal det ikke oppstå kryss-subsidiering da bedriftene må organisere arbeidet med kandidatene slik at tilskuddet rekker til opplæringa som skal gis.

#### Økonomiske, administrative og økonomiske konsekvenser

Når lærekandidatordningen utvides til en ny målgruppe som beskrevet over, foreslår fylkesdirektøren, i tillegg til endring i tilskuddsordning, en utvidelse av antall timer for dem som har sakkyndig vurdering og som tas inn som lærekandidater.

Fylkesdirektøren har undersøkt hva andre fylkeskommuner gir av støtte til denne typen opplæring i bedrift, noe som varierer. Omfanget av tilretteleggingsmidler for opplæring i bedrift fastsettes av den enkelte fylkeskommune

- timesats som benyttes: fra kr 250,- til kr 465,-
- tallet på timer det maksimalt blir gitt støtte for: fra 5 timer til 9 timer
- den maksimale støtte som kan gis: Fra kr 100.000 til kr 210.000,-.

Med bakgrunn i beskrivelse av kandidatgruppene for lærekandidater, foreslår fylkesdirektøren at tilretteleggingstilskuddet fordeles etter behov, og innvilges på bakgrunn av søknad. Det foreslås også en utvidelse av timetallet for gruppe B og C, hvor gruppe C vil kunne søke om inntil 9 timer i 52 uker. Tilskuddssatsen er foreslått videreført kr. 314,- pr. time:

| Gruppe | Ordning                  | Beløp            |
|--------|--------------------------|------------------|
| A      | Inntil 6 timer i 47 uker | Maks kr 88.548,- |
| B      | 7 timer i 47 uker        | Kr 103.306       |
| C      | 9 timer i 52 uker        | Kr 146.952       |

Tabellen under viser sammenligning av kostnader pr. elev på arbeidstrening vs. Lærekandidater i gruppe C:

| Kostnad elev arbeidstrening, 3. og 4. år |                | Kostnad lærekandidat gruppe C |         |         |                |
|------------------------------------------|----------------|-------------------------------|---------|---------|----------------|
|                                          |                |                               | 1. år   | 2. år   | Totalt         |
| 3. år                                    | 470.000        | Basistilskudd 1               | 91.546  | 91.546  | 183.092        |
| 4. år                                    | 235.000        | Ekstratilskudd                | 146.952 | 146.952 | 293.904        |
| <b>Totalt</b>                            | <b>705.000</b> |                               |         |         | <b>476.996</b> |

Det er noe usikkerhet om hvor mange kandidater som vil være i gruppe C.

Fylkesdirektøren har i tidligere sak hatt et anslag på ca. 20 kandidater pr. år.

Fylkesdirektøren vil utarbeide retningslinjer og arbeidsbeskrivelse for tildeling av midlene beskrevet i denne saken. Det tas høyde for tett samarbeid med PPT for sikre like- og rettferdig behandling av søknadene.

## Fylkesdirektørens innstilling

1. Opplæringsmodell for kandidater med stort tilretteleggingsbehov organisere etter hovedmodellen i norsk fag- og yrkesopplæring med 2 års opplæring i skole og 2 års opplæring i bedrift.
2. Det jobbes for at elever med stort tilretteleggingsbehov får opplæringskontrakt som lærekandidat med en arbeids- og inkluderingsbedrift som er tilknyttet

opplæringskontoret OPTIL eller andre lærebedrifter tilknyttet andre opplæringskontor.

3. Finansieringsmodellen for opplæring av lærekandidater med store tilretteleggingsbehov blir, utover bedriftstilskuddet, et søkbart tilretteleggingstilskudd som er søkbart for alle opplæringskontor i Rogaland som inngår opplæringskontrakt med denne gruppen lærekandidater.

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent.*

## Saksframlegg

Dato: 20.08.2025

Arkivreferanse: 2025/55290-1

Saksbehandler: Elise Breivik

Avdeling: Skoleutvikling

### Høring om forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

#### Sakens gang

| Saksnummer | Møtedato   | Utvalg                                            |
|------------|------------|---------------------------------------------------|
| 58/2025    | 01.09.2025 | Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse |
| 41/2025    | 02.09.2025 | Opplæringsutvalget<br>Fylkesutvalget              |

#### Vedlegg:

- 1 Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring
- 2 Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring
- 3 Utkast til høringssvar\_kompetanse og karriereutvikling vedlegg til politisk sak

#### Sammendrag

Fylkesdirektøren legger i denne saken frem høringsuttalelser til forskrifter for de to tilskuddsordninger for kompetanseutvikling som er relevante for videregående opplæring; «Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring» og «Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring».

Tilskuddsordningene er del av regjeringen sin målsetting om å bidra til at barnehager og skoler er arbeidsplasser som gir lærere og andre ansatte gode muligheter for

kompetanse- og karriereutvikling gjennom hele yrkeslivet. Kunnskapsdepartementet etablerer et nytt helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling.

Rogaland fylkeskommune har lang erfaring med gjeldende tilskuddsordninger og er positive til at det nye helhetlige systemet gir et økt lokalt handlingsrom. Skoleeier og skolene må se kollektivt utviklingsarbeid og videreutdanning for ansatte i en sammenheng. Rogaland fylkeskommune blir tilskuddsmottaker, og det gjør det mer forutsigbart å planlegge og gjennomføre utviklingsarbeid.

### Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune avgir høringssvar til «Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring» og «Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring» slik det fremgår av vedlegget.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Eiliv Fougner Jansen

opplæringsdirektør

## Bakgrunn for saken

Utdanningsdirektoratet har på vegne av Kunnskapsdepartementet høring om forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

## Problemstilling

Fylkesdirektøren legger i denne saken frem forslag til høringsuttalelser for forskrifter til de to tilskuddsordninger for kompetanseutvikling som er relevante for videregående opplæring; «Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring» og «Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring».

## Saksopplysninger

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å etablere og videreutvikle et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling for alle ansatte i barnehage, grunnskole, SFO og videregående opplæring. Utdanningsdirektoratet sine forslag til forskrifter er vedlagt denne saken.

Rogaland fylkeskommune sitt utkast til høringssvar er gjengitt i sin helhet som vedlegg til denne saken.

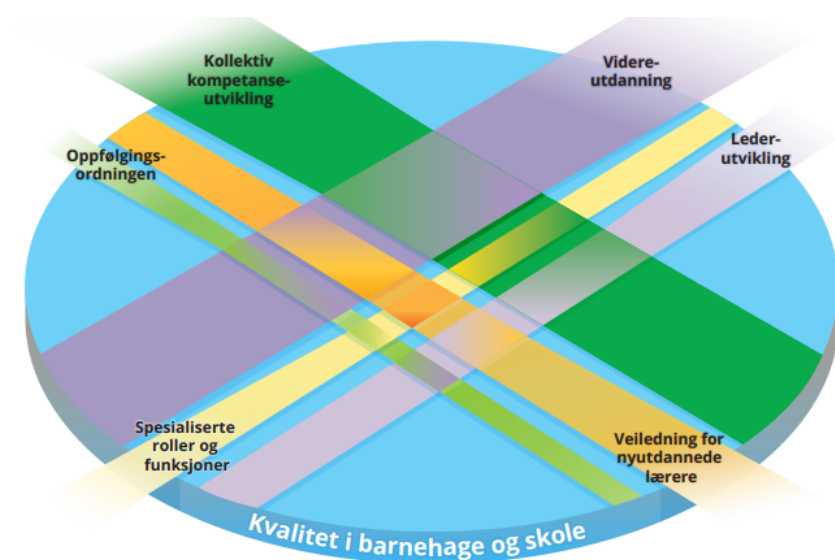
Rogaland fylkeskommune sitt høringssvar, slik det blir vedtatt, vil blir registrert i Utdanningsdirektoratet sitt system for høringssvar innen høringsfristen som er 1. oktober 2025.

Denne saken ses i sammenheng med NOU 2022:13 «Med videre betydning – Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole».

Fylkesutvalget behandlet Rogaland fylkeskommune sitt høringssvar til NOU 2022:13 i sak 30/2023 i møte 14.02.2023 med enstemmig vedtak.

Kunnskapsdepartementet har utformet en strategi kalt «System for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole (2025)». Strategien bygger på regjeringen sin målsetting om å bidra til at barnehager og skoler er arbeidsplasser som gir lærere og andre ansatte gode muligheter for kompetanse- og

karriereutvikling gjennom hele yrkeslivet. Det innføres et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole, og dette systemet fases inn i 2025 og 2026. Forskriftene som omhandles av denne saken er del av det helhetlige systemet for kompetanse- og karriereutvikling.



Figur: system for kompetanse- og karriereutvikling (Kunnskapsdepartementet 2025).

Kunnskapsdepartementet legger følgende prinsipper til grunn for det helhetlige systemet for kompetanse- og karriereutvikling:

- Kompetanseutvikling skal være langsiktig og forutsigbar.
- Kompetanseutvikling skal møte lokale kompetansebehov i barnehager og skoler og ivareta ansattes medbestemmelse.
- Individuell og kollektiv kompetanseutvikling skal ses i sammenheng.
- Kompetanseutvikling skal bygge på likeverdige partnerskap.
- Kompetanseutvikling skal være kunnskapsbasert.
- Prinsippene skal bidra til at de ulike tiltakene ses i sammenheng og drar i samme retning

## **Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring**

Tilskuddsordning gir skoleeier et lokalt handlingsrom for kollektiv kompetanseutvikling. Den nye forskriften vil i praksis erstatte tre gjeldene tilskuddsordninger som nå slås sammen til en ordning:

1. Tilskuddsordning for kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæring (Dekomp-y).
2. Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnsopplæring (Dekomp-s).
3. Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (Kompetanseløftet).

Rogaland fylkeskommune som skoleeier er tilskuddsmottaker i dagens ordninger. Utdanningsdirektoratet tildeler midler etter en fordelingsmodell i Dekomp-y direkte til fylkeskommunen. For Dekomp-s og Kompetanseløftet søker skoleeier Statsforvalteren i Rogaland om midler. Rogaland fylkeskommune er tilskuddsmottaker for fylkeskommunale og private videregående skoler.

Rogaland fylkeskommune blir fra 1.1.2026 tilskuddsmottaker for alle offentlige og private videregående skolene i fylket. Ifølge den foreslåtte forskriften vil tilskudd fordeles ut fra en beregningsmodell som skal fastsettes av Utdanningsdirektoratet. Fylkeskommunen har ansvar for at midlene forvaltes i henhold til forskriften.

Rogaland fylkeskommune får ansvar for at alle målgrupper i ordningen blir inkludert. Tiltak skal inkludere lærere, ledere og andre ansatte i fylkeskommunale og private videregående skoler, videregående opplæring for voksne og lærebedrifter. Instruktører, faglige ledere og prøvenemndsmedlemmer er også omfattet. I tillegg inngår ansatte i PP-tjenesten, oppfølgingstjenesten og andre tverrfaglige tjenester i fylkeskommunen i målgruppen.

## **Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring**

Denne tilskuddsordning som skal gi skoleeier et lokalt handlingsrom for videreutdanning for lærere og andre ansatte. To videreutdanninger slås sammen til en tilskuddsordning:

- Videreutdanning for lærere (kompetanse for kvalitet/KFK).
- Videreutdanning for yrkesfaglærere

Dette har vært ordninger der lærere selv søker Utdanningsdirektoratet om finansiering til å ta videreutdanning med studiepoeng. De kunne velge mellom to finansieringsmodeller og de videreføres. Vikarordning ga før frikjøp til å ta 30 studiepoeng med 37,5 prosent frikjøp fra full stilling. Denne ordningen reduseres til 25 prosent frikjøp fra full stiling. Stipendordning har vært et valg, men foreslås nå som en ordning som kan gis unntaksvis.

Rogaland fylkeskommune blir fra 1.1.2026 tilskuddsmottaker som inkluderer alle de offentlige videregående skolene i fylket. Ifølge den foreslåtte forskriften vil tilskudd fordeles ut fra en beregningsmodell som skal fastsettes av Utdanningsdirektoratet. Fylkeskommunen vil ha ansvar for at midlene forvaltes i henhold til forskriften.

### **De to forskriftene i sammenheng – helhet og lokalt handlingsrom**

Rogaland fylkeskommune blir gitt et lokalt handlingsrom og ansvar for prinsippene i Kunnskapsdepartementet sitt «System for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole» (modell og prinsipper side 3).

Rogaland fylkeskommune er tilskuddsmottaker og forvalter ordningen for kollektiv kompetanseutvikling for både de offentlige og private videregående skolene i fylket. Rogaland fylkeskommune er tilskuddsmottaker for ordningen videreutdanning for lærere for de offentlige videregående skolene. Den enkelte privatskole er tilskuddsmottaker og forvalter videreutdanningsordningen for sine ansatte.

I forskriftene for kollektiv kompetanseutvikling og videreutdanning er målgruppe, målsetting og roller presisert. Skoleeier har et overordnet ansvar for at forskriftene blir fulgt og den enkelte skole får et lokalt handlingsrom i å vurdere, planlegge og iverksette tiltak.

Rogaland fylkeskommune gir i høringssvaret kommentar til det som oppleves som uklarheter. Det handler om hvordan vi forstår målgruppen for ordningene, samarbeidsforum sin rolle og ansvar for lokal plan.

Rogaland fylkeskommune ber om en avklaring på hva som forstås som målgruppe «fagopplæring i bedrift». Dette kan forstås som instruktører og andre med ansvar for opplæring i bedrift. Det vil åpne opp for at aktørene i bedriftsdelen av fag- og yrkesopplæringen får tilbud om videreutdanning. I dag er de målgruppe i Dekomp-y og vil også være inkludert i henhold til forskrift for kollektiv kompetanseutvikling. Å utvide tiltak for denne målgruppen vil kunne bidra til å sikre helhet i opplæringstilbudet og bidra til økt fullføring.

Rogaland fylkeskommune skal i henhold til forskriften for kollektiv kompetanse etablere et samarbeidsforum. Samarbeidsforumet må ivareta tilstrekkelig representativitet fra lærebedrifter, UH-sektoren og partene i arbeidslivet og det må ha en hensiktsmessig størrelse.

Samarbeidsforumet skal være et rådgivende organ for fylkeskommunen og de skal utforme en lokal plan for kompetanseutvikling. Rogaland fylkeskommune stiller i høringssvaret spørsmål til at samarbeidsforum som et rådgivende organ skal ha ansvar for å utforme en lokal plan for kompetanse. Rogaland fylkeskommune foreslår i høringssvaret at ansvaret for en lokal plan bør forvaltes av fylkeskommunen. For å sikre en helhetlig forvaltning av de to tilskuddsordningene foreslår vi at samarbeidsforum kan være et rådgivende organ for både kollektiv kompetanse og videreutdanning.

## **Implementeringsplan**

Rogaland gir høringssvar innen fristen 1. oktober 2025. Det er ikke opplyst når forskriftene skal vedtas, men de skal iverksettes 1. januar 2026. Det betyr at skoleeier forutsetter at hovedlinjene i forskriften blir gjeldende. Det skal etablere et samarbeidsforum, og det skal utformes en lokal plan. I dette arbeidet vil arbeidstakerorganisasjonene bli involvert. I gjeldende kollektive kompetanseordninger har vi partnerskapsavtaler med universitets- og høgskolemiljø. Disse må evalueres og eventuelt nye avtaler må inngås. Rogaland får første tildeling

fra Utdanningsdirektoratet 1. mars 2026, og det er midler som tilfaller skoleåret 2026/27.

## Fylkesdirektørens vurderinger

Rogaland fylkeskommune er positive til at skoleeier blir gitt et økt lokalt handlingsrom til å forvalte tilskuddsordninger for kompetanse- og karriereutvikling for våre ansatte.

De foreslåtte forskriftene gir retning for hvordan tilskuddsordningene skal forvaltes.

Det er komplekse ordninger som må ses i sammenheng med NOU 2022:13 og Kunnskapsdepartementet (2025) sitt «System for kompetanse og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole».

Rogaland fylkeskommune skal som tilskuddsmottaker se tilskuddsordningene i sammenheng, og tiltak skal bygge på lokale behov på skolene og sikre ansattes medbestemmelse. Ved at fylkeskommunen får ansvar for å forvalte tilskuddsordningene får skolene mer forutsigbare økonomiske rammer. De videregående skolene utvikler langsiktige planer for sitt utviklingsarbeid som inkluderer kollektive tiltak i partnerskap med universitet- eller høyskole. Dette arbeidet må ses i sammenheng med skolenes behov for videreutdanning. Samlet sett skal disse prinsippene bidra til at tiltak ses i sammenheng og drar i samme retning.

Rogaland fylkeskommune har lang erfaring og kompetanse til å forvalte tilskuddsordningene, og er positive til at dette ansvaret utvides. Fylkesdirektøren opplever at det er utfordrende å planlegge implementering av nye forskrifter når tilskuddsordningene er under utvikling og skal iverksettes fra 1.1.2026.

## Konklusjon

Rogaland fylkeskommune har utarbeidet høringssvar som vil bli sendt til Utdanningsdirektoratet innen fristen 1. oktober 2025.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.